POELEPANTJE

DOOR

FRED. OUDSCHANS DENTZ

Het kanaal dat de Domineekreek met de Waninakreek en dus de Surinamerivier verbindt, heet het Saramaccakanaal.

Voordat deze verbinding tot stand kwam, was de Saramacca van de hoofdplaats Paramaribo voor vaartuigen niet anders te bereiken van over zee. De moeilijke afvoer van producten uit het district naar Paramaribo, de haven van verscheping, heeft op den landbouw in het Saramaccadistrict een nadeeligen invloed uitgeoefend.

Mauricius had reeds in 1745 een plan voor het graven van een kanaal aan de directeuren van de Societeit gezonden en daarbij gevoegd een inschrijving der planters voor het benoodigde geld. De kosten werden geraamd op een millioen. Dit plan werd, evenals een minder kostbaar dito, naar de opmetingen van Louis Nepveu in 1750, 1751 en 1756, afgewezen.

In het Rijksarchief berust een manuscriptkaart uit het jaar 1795 van „Het kanaal en Pad van Wanica tot in de Wanica-creeq (voor zoover gedolven is)”. Het kanaal —, waarvan een deel reeds voor 1776 gegraven moet zijn, omdat in Augustus 1776 „Ingelanden van 't Pad van Wanica Instantie doen tot verdere voortdelving van 't Canaal aldaar” — was in 1795 dus nog niet voltooid, maar dat moet dan kort daarna, vermoedelijk in 1800 geschied zijn, want op de kaart van Moseberg van 1801 is de „nieuwe Vaart naar Saramacca” reeds geteekend.

Het kanaal werd tijdens het Engelsche tusschenbestuur verbeterd en voor grootere vaartuigen geschikt gemaakt.

Teenstra schrijft daarover: „Uit de Saramacca komende heeft men aan de rechter zijde van de Wanicakreek de Tawajarikreek, verder varende komt men in het gedolven kanaal van Wanica, ook Poelepantjekreek geheeten”; verder treffen wij in hetzelfde werk aan de post van defensie aan de Poelepantjesbrug. Deze brug zal vermoedelijk aan het einde van de 18de of aan het begin van de 19de eeuw gebouwd zijn. Poelepantje is een samengesteld woord, bestaande uit de woorden poeloe en pantje. Poeloe, het Engelsche to pull, beteekent uittrekken, pantje of paantje is een katoenen heup- of lendedoek, welke de slavninnen droegen (Portugeesch panno is doek). Degenen, die door de Domineekreek moesten waden om den overkant te bereiken, trokken hun pantje uit om dit kleedingstuk niet nat te maken. Hieraan ontleent Poelepantje zijn naam.

In December 1928 is men begonnen een nieuwe brug, een ophaalbrug te bouwen. Gouverneur Rutgers heeft die brug op 7 September 1929 des morgens om zeven uur voor het publiek geopend. Het openen van deze ophaalbrug geschiedt door handkracht.

Het werk kan door één man verricht worden en voor op- en neerhalen is niet meer dan twee minuten noodig. Voor de vele kleine landbouwers die in het achterland van Saramacca wonen van groote beteekenis.